

## OPONENTSKÝ POSUDEK

**Téma diplomové práce:** *Česká recepce prózy Michaila Bulgakova Osudná vejce*

**Autorka diplomové práce:** Bc. Kateřina Lhotová

**Oponent:** Mgr. Anna Rosová

Bc. Kateřina Lhotová si vzala za cíl dohledat a analyzovat reflexe prózy Michaila Bulgakova *Osudná vejce* v českém prostředí, od prvních zmínek z 20. let po konec 80. let 20. století. Práci rozdělila do tří logicky uspořádaných tematických celků, z nichž první zařazuje novelu *Osudná vejce* do kontextu celé tvorby M. Bulgakova, v druhé se zaměřuje na celkovou recepci Bulgakovova díla jak v českém tisku, tak v odborných textech a doslovecích českých překladů, a seznamuje čtenáře s překladatelkami Bulgakovových textů, konečně třetí část je věnována samotné novele *Osudná vejce*, komparaci překladatelských postupů Kamily Značkovské-Neumannové a Aleny Morávkové a jejich hodnocení.

V první řadě je třeba ocenit široký záběr badatelské činnosti autorky, kdy skutečně dohledala první možné zmínky, ohlasy či celé recenze v českém meziválečném tisku. Velmi správně pak dedukuje, proč i v odborné literatuře docházelo k eliminaci určitých informací z Bulgakovova života v době totality. Lhotová neopomíná ani rozhlasové a divadelní, případně i televizní adaptace Bulgakovových her z 60. a 70. let, přičemž uvádí i nejdůležitější body jejich recenzí, které skvěle dotvářejí představu o recepci autora v českém diskurzu.

Druhým významným přínosem diplomové práce je připomenutí překladatelské činnosti Kamily Značkovské-Neumannové a vydavatelské činnosti její matky Kamilly, první ženy S. K. Neumanna. Lhotová jako bohemistka jistě předpokládá, že čtenář její práce má určité povědomí o pražském literárním dění ve 20. letech, přesto méně známé informace ohleduplně opatřuje vysvětlujícími poznámkami. Získáváme tak představu, z jakého prostředí překladatelka vychází, co ji vedlo k tomu, že si pro svůj první (příp. druhý) překlad zvolila právě Bulgakova, a jaké dobové tendence můžeme v jejím překladu rozpoznat. To samé pak diplomantka aplikuje i při představování Aleny Morávkové, jejíž jméno je pojmem nejen mezi rusisty a ukrajinisty.

Analýzu obecných dobových překladatelských tendencí poté autorka uplatňuje v posledním tematickém bloku, věnovaném komparaci překladu vybraných částí novely *Osudná vejce*. Logická struktura je podpořena vytyčením klíčových momentů Bulgakovova spisovatelského idiolektu, kdy Lhotová zkoumá, nakolik byly tyto rysy v překladech zachovány. Poněkud překvapivě pak z textu práce vyplývá, že doslovnější převod nezkušené K. Značkovské-Neumannové je v mnoha ohledech (odhlédneme-li od dobových tendencí ovlivňující češtinu jako takovou) adekvátnější než moderní překlad A. Morávkové, která tenduje k nivelizaci textu. Lhotová tuto skutečnost dokládá dostatečným množstvím názorných ukázek, ačkoli ne se všemi závěry lze zcela souhlasit. Mám na mysli úryvek 7 a zdůrazňované obrácení se ke čtenáři, kdy se dle mého názoru nejedná o snahu zapojit čtenáře do děje, jako spíše o jistou vypravěčskou žoviálnost, velmi typickou pro většinu

Bulgakovových textů. Stejně tak se domnívám, že v následné polemice, zda je vhodnější doslovný *závitek světla*, nebo metaforičtější *chomáč světla*, autorka ne zcela oprávněně vyzdvihuje starší překlad, neboť právě výraz *chomáč světla* se dnes stává jakousi literární floskulí a textu na nesrozumitelnosti nepřidává. Také rozbor biblického motivu z úryvku 8 by mohl být detailnější, neboť ani jeden z překladů nenabízí vhodné řešení, které by dokázalo českému čtenáři vnuknout tu samou představu jako čtenáři originálu.

Celkově je však práce na velmi vysoké úrovni, a to jak po jazykové, tak i po výzkumné stránce. Preciznost, s jakou se autorka věnovala dohledávání materiálů a s níž přistupovala ke komparaci překladů, vysoce převažuje průměr. (Za opravu by snad stál pouze název celé práce, v němž se hovoří o **Osudových** vejcích, v celém následujícím textu je však uváděna varianta **Osudná** vejce.) Diplomovou práci proto doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **výborně**.

Mgr. Anna Rosová

9. 9. 2015